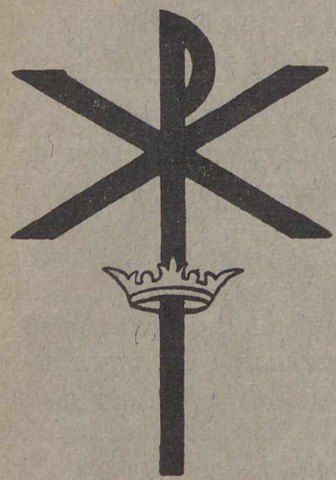
*„PAX CHRISTI
IN REGNO CHRISTI!"*

GŁOS AKCJI KATOLICKIEJ ARCHIDIECEZJI LWOWSKIEJ

ROK III. PAŹDZIERNIK — GRUDZIEŃ 1937. Nr. 5.

„Akcja Katolicka jest udziałem świeckich w apostolstwie hierarchicznym Kościoła Katolickiego dla obrony zasad religijnych i moralnych, oraz dla rozwoju zdrowej i pożytecznej akcji społecznej pod kierownictwem hierarchii kościelnej, ponad wszystkimi partiami politycznymi i niezależnie od nich celem odnowienia życia katolickiego w rodzinie i społeczeństwie". *(Pius XI.)*

„Katolickie zasady społeczne podstawą socjalnej przebudowy świata!" *(Hasło A. K. na rok 1937/38).*

Od Wydawnictwa.

„Głos Akcji Katolickiej" jest oficjalnym czasopismem organizacyjnym Instytutu A. K. w archidiecezji lwowskiej ob. łac. Przeznaczony on jest dla Zarządów Parafialnej Akcji Katolickiej oraz dla Zarządów, Okręgów i Oddziałów Katolickich Stowarzyszeń Mężów, Kobiet, Młodzieży Męskiej i Żeńskiej. Jest rzeczą konieczną, aby „Głos Akcji Katolickiej" dotarł do tych wszystkich ogniw organizacyjnych. W myśl diecezjalnego programu prenumerata jest dla nich obowiązkowa. Pożądanym jest, aby ponadto „Głos A. K." prenumerowali wszyscy Księża Asystenci Kościelni, wszyscy członkowie Zarządów P. A. K. i Stowarzyszeń A. K., a także inni członkowie A. K. Od tego zależy rozwój pisma i organizacji Akcji Katolickiej.

Gdyby wszystkie Zarządy P. A. K., wszystkie Kierownictwa Oddziałów i Okręgów Stow. A. K. wpłaciły teraz prenumeratę na rok 1938, a ponadto zjednywały prenumeratorów z pośród zasobniejszych Członków Akcji Katolickiej, moglibyśmy wydawać „Głos A. K." każdego miesiąca, począwszy od stycznia 1938.

TREŚĆ:

ZA POZWOLENIEM WŁADZY DUCHOWNEJ

Wydawca: Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej.

Redaktor Ks. Andrzej Gromadzki, sekretarz A. I. A. K.

GŁOS AKCJI KATOLICKIEJ

Rok III
Nr. 5
PAŹDZIERNIK — GRUDZIEŃ
1937

CZASOPISMO ARCHIDIECEZJALNEGO INSTYTUTU AKCJI KATOLICKIEJ
WE LWOWIE UL. FREDRY 3, II p. Tel. 290-26

Prenumerata: rocznie 1 zł. 50 gr.— P. K. O. nr. 505.142 (Konto Arch. Inst. A. K.)
Konto przekazów rozrachunkowych: Lwów 1, nr. 212

„Prawdziwie godną i sprawiedliwą, słuszną i zbawienną jest rzeczą, byśmy Ci zawsze i wszędzie dzięki czynili, Panie święty, Ojcze wszechmocny, wieczny Boże, który jednorodzonego Syna Twego a Pana naszego Jezusa Chrystusa na kapłana wiekuistego i Króla całego stworzenia olejem wesela namaściłeś, aby Siebie Samego na ołtarzu Krzyża na ofiarę całopalną pokoju składając, dopełnił tajemnicy odkupienia ludzkiego, a poddawszy wszystkie stworzenia Swemu panowaniu, przekazał Twemu nieskończonemu Majestatowi królestwo wieczne i powszechne, królestwo prawdy i życia, królestwo świętości i łaski, królestwo sprawiedliwości, miłości i pokoju"...

(Prefacja ze Mszy św. na uroczystość Chrystusa Króla).

„Wszechmogący wieczny Boże, który przez ukochanego Syna Swego, Króla wszechświata, wszystko odnowić postanowiłeś, spraw miłościwie, by wszystkie rodziny narodów wskutek ran grzechowych rozdzielone, poddały się Jego najsłodszemu panowaniu".

(Modlitwa ze Mszy św. — j. w.).

Hasło Najdostojniejszego Episkopatu Polski na rok 1937-1938:

KATOLICKIE ZASADY SPOŁECZNE PODSTAWĄ SOCJALNEJ PRZEBUDOWY ŚWIATA.

Nowe hasło.

W święto Chrystusa Króla odbywa się w całej Polsce uroczysta manifestacyjna inauguracja całorocznej pracy Akcji Katolickiej. W tym roku prowadzić ją będziemy na podstawie hasła: „Katolickie zasady społeczne podstawą socjalnej przebudowy świata". W myśl tego hasła oraz wskazań międzynarodowego kongresu Chrystusa Króla Akcja Katolicka w Polsce pracować będzie nad tym, aby Chrystusowe zasady — nie zaś bezbożniczy komunizm lub nowoczesne pogaństwo — były podstawą ustroju społecznego.

Przygotowaniem do tej pracy było III Studium katolickie w Warszawie, na którym działacze społeczni z całej Polski zapoznali się z zasadami katolickiej myśli społecznej. Sprawy te omawiane były następnie na Zjeździe i kursie Akcji Katolickiej we Lwowie, w dniach 22 i 23 września b. r. Delegaci z całej archidiecezji mieli możność zapoznania się w najogólniejszych zarysach z tymi zagadnieniami, które następnie mają urzeczywistniać w swoich parafiach.

Nowe hasło stawia członków Akcji Katolickiej wobec bardzo ważnych i pilnych, ale równocześnie bardzo zawikłanych zagadnień natury społecznej i gospodarczej. Dlatego powinniśmy uważać, aby wśród różnych niedomagań współczesnego życia zbiorowego nasza praca około rozpowszechniania katolickich zasad społecznych była prowadzona zgodnie z celem i metodami Kościoła Katolickiego. Akcja Katolicka jako organizacja nie jest powołana do tego, aby stwarzać bezpośrednio lepsze stosunki społeczne, gospodarcze lub polityczne. Obowiązkiem natomiast członków Akcji Katolickiej jest wprowadzić we wszystkie dziedziny życia zawodowego, gospodarczego czy obywatelskiego fundamentalne zasady katolickiej myśli społecznej.

Zanim zasady te rozpoczniemy innym głosić, musimy najpierw sami dobrze je poznać, zrozumieć, zgłębić i ukochać. Trzeba nam zbliżyć się do źródła. Źródłem tym są następujące encykliki papieskie:

1) Leona XIII *„Rerum Novarum"* (o kwestii robotniczej) z r. 1891,

2) Piusa XI *„Quadragesimo anno"* (o odnowieniu ustroju społecznego) z r. 1931,

3) Piusa XI *„Divini Redemptoris"* (o bezbożnym komuniźmie) z r. 1937.

Każdy bez wyjątku członek Akcji Katolickiej winien w możliwie najkrótszym czasie zapoznać się dokładnie z treścią tych encyklik społecznych. Czytajmy te encykliki na naszych zebraniach organizacyjnych, urządzajmy krótkie pogadanki lub wykłady na tematy w nich zawarte. Starajmy się poznać stanowisko Kościoła Katolickiego w sprawie robotników i pracodawców, w sprawie posiadania dóbr materialnych, oraz uczmy się, jak w myśl katolickich zasad możemy i powinniśmy przyjść najbiedniejszym z pomocą.

Tam, gdzie warunki na to pozwolą, a przede wszystkim po większych miastach, urządzajmy „koła studiów społecznych", „tygodnie społeczne" lub „cykle wykładów o katolickiej myśli społecznej".

Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej (Lwów, Fredry 3, II p.) posiada w swojej składnicy gotowe wykłady, broszury, pogadanki, ulotki itp. Wykaz ich przesłaliśmy osobno do wszystkich Urzędów Parafialnych oraz Zarządów Paraf. A. K. — Chciejmy z nich tylko korzystać!

Ponadto w razie potrzeby będzie można wydelegować prelegentów. Prosimy o wczesne zgłoszenia pod adresem Sekretarza Instytutu.

Poznawszy katolickie zasady społeczne, wejdźmy z nimi do domów robotniczych i chłopskich. Z wielką wiarą i ufnością, z zapałem apostolskim i miłością chrześcijańską nieśmy dobrą nowinę Chrystusową, Jego zasady i program, w szerokie masy nieuświadomionych lub zbłąkanych a może już zarażonych jadem bezbożnego komunizmu! Niech wszędzie dotrze wieść, że Kościół staje w obronie ludzi biednych i uciśnionych, że posiada własny program rozwiązania kwestii społecznej, program oparty na Chrystusowym prawie miłości i sprawiedliwości!

To jest pierwszy i najważniejszy punkt urzeczywistnienia nowego hasła.

W imię Boże rozpoczynajmy tę piękną pracę pod sztandarem naszego Wodza, Chrystusa Króla!

Przypomnienia i wskazania dla Zarządów P. A. K. na miesiąc listopad i grudzień.

W dziedzinie organizacyjnej:

1. Zarząd P. A. K. udzieli swego poparcia w zorganizowaniu patronalnego święta Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej, które przypada w niedzielę, 14 listopada b. r.

2. Na posiedzeniu Zarządu P. A. K. z początkiem listopada omówić zasady ścisłej i harmonijnej współpracy wszystkich Oddziałów Stow. A. K. dla dobra całej parafii.

Zwrócić uwagę na należyte wykorzystanie wieczorów jesiennych i zimowych na pracę społeczną.

3. Starać się o rozbudowę Akcji Katolickiej w parafii przez tworzenie Oddziałów Stow. A. K. tam, gdzie jest odpowiednia ilość parafian.

4. Ułożyć budżet na r. 1938 (plan zamierzonych wydatków i sposób ich pokrycia). Pamiętać o obowiązku odnowienia prenumeraty „Ruchu Katolickiego“, „Głosu Akcji Katolickiej“ i „Gazety Niedzielnej“ (we Lwowie zamiast „Gazety Niedzielnej“: „Lwowskie Wiadomości Katolickie“). Oddziałom Stow. A. K. przypomnieć obowiązek zaprenumerowania obok „Głosu A. K.“ własnych pism organizacyjnych. Adresy podajemy na trzeciej stronie okładki.

5. Zamówić w Składnicy A. K. we Lwowie ul. Fredry 3, II p. encykliki papieskie, broszury, wykłady i pogadanki związane z nowym hasłem.

6. Dopomóc Księdzu Proboszczowi do zorganizowania dobroczynności katolickiej w parafii („Caritas“).

7. Zająć się zdobyciem funduszów na cele diecezjalnych central Akcji Katolickiej przez zbieranie i odesłanie do Instytutu deklaracyj od ofiarnych katolików.

W dziedzinie ideologicznej i pracy apostolskiej:

1. Omówić z początkiem listopada br. na posiedzeniu Zarządu P. A. K. plan realizacji nowego hasła: „Katolickie zasady społeczne podstawą socjalnej przebudowy świata!“ (zob. Okólnik A. I. A. K. nr. 7/37 i „Głos A. K.“ nr 5/37, str. 84).

2. Zastanowić się nad sposobem zapoznania wszystkich członków A. K. w parafii z treścią trzech encyklik społecznych. Gdzie warunki pozwolą, urządzić wykłady publiczne na temat „katolickiej myśli społecznej“. Zająć się rozszerzaniem ulotek, broszur i encyklik.

3. Zaopiekować się ubogimi, chorymi i bezrobotnymi na terenie parafii. Urządzić dla nich m. i. „wesołe święta“ przez dostarczenie im do domu darów w naturze (pieczywo, opał, odzież itp.).

4. Urządzić wspólny opłatek dla wszystkich członków Akcji Katolickiej. Program powinien być poważny. Wykluczyć należy z tej uroczystości zabawy taneczne oraz napoje alkoholowe. W przemówieniach podkreślić społeczny charakter świąt Bożego Narodzenia a zwłaszcza wilii, nawiązując do nowego hasła.

Wobec strasznego wroga.

(Uchwały I-go Międzynarodowego Katolickiego Kongresu Przeciwalkoholowego w Warszawie we wrześniu 1937 r.)

I Międzynarodowy Katolicki Kongres Przeciwalkoholowy w Warszawie, zaszczycony obecnością specjalnego delegata Stolicy Apostolskiej w osobie J. E. Ks. Arcybiskupa Cortesi, nuncjusza apostolskiego w Warszawie, protektoratem Jego Eminencji Ks. Kardynała Kakowskiego, Arcybiskupa warszawskiego i Jego Eminencji Ks. Kardynała Hlonda, Arcybiskupa gnieźnieńskiego i poznańskiego oraz Prymasa Polski, obecnością 30 Arcybiskupów i Biskupów oraz przedstawicieli licznych generałów zakonnych i biskupów, obecnością wielu kapłanów i świeckich katolików z różnych krajów Europy, powziął następujące uchwały:

We wszystkich nieomal krajach świata alkoholizm szerzy się i jest źródłem poważnych spustoszeń pod względem zdrowotnym, gospodarczym, moralnym i religijnym. Także dzisiaj pijaństwo okazuje się „matką wszelkich występków, grzechów i nałogów“ *(św. Augustyn)*. „P i j a ń s t w o b u r z y r o d z i n y i p a ń s t w u w y k r a d a d o b r y c h o b y w a t e l i c z y n i ą c i c h n i e t y l k o n i e u ż y t e c z n y m i, l e c z w p r o s t s z k o d l i w y m i“ *(Pius XI)*. Alkoholizm jest tym groźniejszy, że niebezpiecznych skutków jego nie docenia się, a często nawet zupełnie się nie uznaje. Wzgląd na chwałę należną Bogu, który zbyt często skutkiem pijaństwa jest obrażany oraz wzgląd na dobro wieczne i doczesne poważnej liczby katolików i ich rodzin wymaga od katolików, świadomych swej odpowiedzialności społecznej, zdecydowanego przeciwdziałania i przemawia za tym, by ten obowiązek uznano jako pilne zadanie Akcji Katolickiej. Zgodnie z tradycją kościelną święty zapał dusz światłych jak najskuteczniej posługiwać się będzie środkami nadprzyrodzonymi i przyrodzonymi.

1. *Troskliwa miłość bliźniego woła: pomóż ratować!*

Doświadczenie i nauka stwierdzają, iż człowieka oddanego nałogowi alkoholizmu można odzyskać dla przykładnego religijnego życia w rodzinie i zawodzie i to za pomocą abstynencji całkowitej oraz współdziałania w organizacji abstynenckiej. Najlepsze wyniki zapewnia według poczynionych doświadczeń czerpanie ze źródeł łask Kościoła naszego w ścisłej łączności ze systematyczną opieką nad alkoholikami. Istnieje zatem odpowie-

dzialny obowiązek zakładania niezbędnie potrzebnych organizacji abstynenckich, poradni i zakładów dla alkoholików, gdyż z braku pracy samarytańskiej ziszczają się nadal słowa św. Pawła: „Pijanice nie wejdą do królestwa niebieskiego".

2. *Miłość i roztropność woła: zapobiegaj!*

Do skutecznego przeciwdziałania wiedzie poznanie niebezpiecznych następstw przygodnego i nawykowego używania alkoholu. Wskazane jest studium zagadnienia alkoholizmu i jego stosunku do życia zbiorowego. Bardzo jest pożądane pogłębianie alkohologii w zakładach kształcących kapłanów, zakonników, nauczycieli i lekarzy.

Przymus picia panujący w zwyczajach towarzyskich z okazji uroczystości rodzinnych i narodowych, a także inne niewłaściwości należy roztropną i wytrwałą pracą usuwać.

Kongres wzywa również do walki z nadużyciami reklamy alkoholowej posługującej się imionami Świętych Pańskich i kościelnymi urządzeniami.

Zużytkowanie cennego daru Bożego, jakim są owoce i ich życiodajne soki, w postaci naturalnej bez fermentacji — stanowi znakomity środek do tłumienia alkoholizmu, a zarazem pomoc skuteczną dla rolnictwa często walczącego z trudnościami gospodarczymi. Reforma wyszynków winna stworzyć stan restauratorów kierujących się sumieniem w swej pracy zawodowej. Koniecznie potrzebne są bezalkoholowe gospody i schroniska. Nie odpowiadałoby potrzebom chwili, gdyby w instytucjach katolickich tworzono nowe wytwórnie i miejsca sprzedaży wódki i piwa.

Bezalkoholowe życie młodzieży jest zdaniem doświadczonych lekarzy i wychowawców niezbędnym warunkiem zdrowego rozwoju ciała i ducha dzieci i młodzieży. Stąd ciężka spoczywa odpowiedzialność na domu rodzinnym, szkole i Kościele.

3. *Przewidujący duch apostolski woła: Walcz o Królestwo Boże!*

Walka o Chrystusa i Kościół Jego św., trudy dla dobra zawodu, rodziny i narodu wymagają po dziś dzień od katolików czynnej miłości, ofiarnej wierności i gotowości do niezwykłych wysiłków.

W takich czasach młodzież katolicka nie może popadać w niewolę niskich popędów zmysłowych przez stałe używanie alkoholu i nikotyny. Młodzież służąca z zapałem Chrystusowi Panu uznaje w zasadniczej abstynencji znakomitą pomoc ku zdobyciu silnej woli i wytworzeniu charakteru, skuteczny środek ku uwolnieniu się od tchórzostwa i ku pielęgnowaniu czynnej miłości bliźniego.

Młodzież akademicka niechaj świadoma większej odpowiedzialności swej zarzuci mylne poglądy i przestarzałe formy, niechaj dąży do prostoty życia i trzeźwości, a resztę młodzieży nie-

chaj skłania usilnie do zwalczania nowoczesnej żądzy używania. Abstynencja dobrowolna stosowana z miłości Boga i bliźniego, z ducha wynagrodzenia za liczne grzechy płynące ze współczesnej żądzy używania, stanowi „apostolstwo, które Kościół św. przyjmuje i uznaje, chwali i błogosławi“ (Kardynał Pacelli). Równocześnie jest abstynencja nowoczesną formą postu i wiedzie do zwycięstwa nad nieumiarkowaniem i niemoralnością.

4. *Wobec alkoholizmu na terenach misyjnych.*

Wystarczy powtórzyć słowa kardynała van Rossum:

„Jesteśmy głęboko przekonani, że dalsze rozpowszechnianie zgubnych napojów alkoholowych wśród ludności tubylczej na terenach misyjnych stanowi nader przykrą przeszkodę w rozpowszechnianiu wiary św. Jest zatem obowiązkiem wszystkich misjonarzy, aby słowem i przykładem alkoholizm zwalczali i do tej walki przygotowywali się przez studium zagadnienia i środków, które mogą powstrzymać szerzenie się alkoholizmu“.

5. *Ustawodawstwo.*

Współpraca programowa z urzędami państwowymi oraz wyzyskanie istniejących ustaw, ograniczających i zwalczających alkoholizm należy do obywatelskich obowiązków wszystkich katolików i organizacji katolickich.

6. *Organizacja prasy.*

Cała prasa katolicka i wszystkie organizacje katolickie winny walkę z alkoholizmem uznawać za swe zadanie aktualne i przeprowadzać ją praktycznie uwzględniając swe zadania specjalne. Organizacje ściśle abstynenckie stanowią zgodnie z doświadczeniem najskuteczniej pracujące grupy pionierów i są niezbędne szczególnie przy ratowaniu alkoholików.

7. *Zachęta Ojca św.*

Wszystkim katolikom czynnym w tej walce niechaj będą bodźcem ku wytrwaniu słowa Ojca św. Piusa XI:

„Staczajcie coraz mężniej i doskonalej ten święty bój. Owoców nie zabraknie. Skarbicie sobie zasługi wobec Boga i bliźnich, wobec rodzin, Ojczyzny i Kościoła św. Praca wasza jest doniosłym udziałem w prawdziwym i właściwym apostolstwie Kościoła św.“

Kronika.

Zjazd i kurs A. K. we Lwowie odbył się w dniach 22 i 23 września br. w pomieszczeniach Domu Katolickiego przy ul. Gródeckiej 2 b. Na zjazd przybyło około 600 osób z całej archidiecezji. Po Mszy św. odprawionej przez J. E. Najprzew. Ks. Biskupa Dr Baziaka w kościele św. Anny, konferencję religijną o miłości chrześcijańskiej wygłosił Ks. Prof. Dr Jan Stepa, Dziekan Wydz. Teol. U. J. K.

Po wspólnej modlitwie obrady zagaił Prezes Archidiecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej p. Stanisław Langie, witając Ich Eksc. Najprzew. Ks. Arcybiskupa Metropolitę Dr Bolesława Twardowskiego, Ks. Biskupa Baziaka, licznie zebrane Duchowieństwo oraz innych uczestników Zjazdu. Następnie przemówił Najdostojniejszy Arcypasterz-Jubilat, zwracając uwagę uczestników Zjazdu na współczesnych wrogów Kościoła, którzy występują dziś jawnie i otwarcie; członkowie Akcji Katolickiej stanęli do apelu, aby w myśl wskazań Ojca św. stawić czoło bezbożnictwu i komunizmowi. Wyniki Zjazdu będą owocne, jeśli ukształtowaniem własnych dusz na wzór Boży i znajomością prawd wiary przygotujemy się do pracy apostolskiej. Błogosławieństwem Arcypasterskim dla referentów i wszystkich uczestników Kursu zakończył Najdostojniejszy Arcypasterz Swe przemówienie.

Piękny referat na temat nowego hasła wygłosił p. Mgr Witołd Nowosad, redaktor „Gazety Niedzielnej". Referat ten ukaże się wkrótce drukiem i — jak się spodziewamy — odda wielkie usługi około spopularyzowania tegorocznego hasła Akcji Katolickiej.

Drugi referat pt. „Najważniejsze postulaty dobroczynności katolickiej" wygłosił Ks. Kanonik Michał Rękas, uzasadniając potrzebę zorganizowania miłosierdzia chrześcijańskiego przy każdej parafii i skoordynowania działalności różnych zrzeszeń zajmujących się akcją dobroczynną.

Po południu odbyły się trzy zebrania sekcyjne. Na posiedzenie *sekcji Asystentów Kościelnych* przybyło około 150 Księży. Na początku Ks. Prałat Dziurzyński, jako Dziekan miasta Lwowa, złożył życzenia J. E. Najprzew. Ks. Biskupowi Dr. Baziakowi z okazji 25-lecia Jego kapłaństwa. J. E. Ks. Biskup zwrócił uwagę na stały rozwój organizacji Akcji Katolickiej w archidiecezji lwowskiej i wskazał na trudności, które mamy przezwyciężyć. Referat o stosunku Asystenta kościelnego do Kierownictw Akcji Katolickiej wygłosił Ks. Kan. Władysław Matus. W dyskusji zabierali głos PT. Księża: Szmyd, Lewandowski, Gumol, Kondrat, St. Kwiatkowski, Procyk, Drożdżowski, Butra, Penar, Pękalski, Partykiewicz, Załuczkowski, Ferens, Gromadzki i Matus. Na zakończenie przemówił J. E. Najprzew. Ks. Biskup zachęcając do pracy w Akcji Katolickiej.

Na *sekcji mężczyzn* referat wygłosił P. Jan Tadeusz Nowakowski, Prezes K. S. Mężów, pt. „Stosunek świeckich katolików do kapłanów w organizacji Akcji Katolickiej". Na ten sam temat P. Maria Jordan Stojowska wygłosiła referat *na sekcji kobiet*. Referat ten w streszczeniu podajemy w niniejszym Głosie A. K. na str. 98.

O godz. 19 zakończono pierwszy dzień zjazdu nabożeństwem w kościele św. Anny.

W drugim dniu Zjazdu, tj. 23 września, Mszę św. odprawił ks. Prałat Dr. Janicki, naukę zaś wygłosił ks. Dziekan Dr. Stepa. Na zebraniu plenarnym wygłosił referat p. St. Sedlaczek z Poznania (w zastępstwie p. Glassa z Warszawy) pt. „Kościół katolicki wobec niebezpieczeństwa komunizmu". W dyskusji zwrócono uwagę na rolę żydostwa w akcji wywrotowej i destrukcyjnej wśród naszego społeczeństwa.

Następnie ks. Andrzej G r o m a d z k i, jako sekretarz Instytutu przedstawił program pracy dla Parafialnych Zarządów Akcji Katolickiej na rok 1937/8.

Po południu odbyły się następujące zebrania sekcyjne:

1) *Zjazd Prezesów Dekan. i Paraf. Zarządów A. K.* W zebraniu tym uczestniczyło 85 osób, reprezentując 63 parafij (w tej liczbie 48 P. A. K.) P. Prezes Arch. Instytutu A. K. złożył s p r a w o z d a n i e z działalności Zarządów P. A. K. w archidiecezji lwowskiej za r. 1936.

Na 103 formalnie istniejących Zarządów Paraf. A. K. zaledwie 60 nadesłało mniej lub więcej dokładne sprawozdania; od 13 Zarządów otrzymał Instytut sprawozdanie negatywne lub bardzo ogólnikowej treści, natomiast aż 30 Zarządów nie przedłożyło żadnych sprawozdań!

Najważniejszym zadaniem Zarządu P. A. K. jest kierowanie Akcją Katolicką w parafii. W tym celu powinien Zarząd odbywać przynajmniej raz na miesiąc posiedzenia. Tymczasem ze sprawozdań wynika, że niektóre Zarządy odbywają zaledwie cztery lub mniej posiedzeń na rok a niektóre nawet wogóle nie odbyły żadnego posiedzenia w ciągu roku.— Kursy A. K. zorganizowane były przez 4 P. A. K. Wykłady publiczne 19 P. A. K. — Ożywioną działalność rozwijały niemal wszystkie Zarządy P. A. K. na terenie manifestacyj religijnych, mniejszą na polu charytatywnym (34). Pielgrzymki 19 P. A. K., rekolekcje zamknięte 25 P. A. K., sądy polubowne 5, chóry kościelne 27, biblioteki parafialne 20, rozpowszechnianie dobrej prasy 42, domy parafialne 15.

Cyfry powyższe uległyby korzystnej zmianie, gdyby wszystkie Zarządy P. A. K. przedłożyły Instytutowi swoje sprawozdania. Wśród P. A. K. wyróżniają się swoją pracą Zarządy: 1) w Nadwórnej, 2) w Brodach i 3) w Delatynie.

Referat nt. „Zadania Zarządów P. A. K. wobec potrzeb i rozwoju A. K. w naszej archidiecezji“ wygłosił sekretarz Instytutu, ks. A. Gromadzki.

W dyskusji zabierali głos PP. Prez. Nagaj z Kołomyi, Dyr. Radomski ze Lwowa, Prof. Walczak ze Lwowa, Prez. Sionkajło z Jezupola, Prez. Ćwikliński ze Lwowa, Prez. Wieczffińska z Buczacza, Dr Pistol z Przemyślan, Ks. Kan. Węgrzyniak z Cieszanowa, Ks. Załuczkowski z Kaczanówki, Ks. Lewandowski z Chodorowa, Prez. Siemieński z Magierowa i Insp. Wojciechowski z Delatyna.

2) *Sekcja K. S. Mężów.* Referat pt. „Metody pracy wewnętrzno-organizacyjnej w Oddziałach K. S. M.“ wygłosił Ks. Sekr. Kazimierz Gumol.

3) *Sekcja K. S. Kobiet.* Referaty wygłosiły: 1) P. Prez. Dyoniza Wieczffińska pt. „Współpraca Oddziałów K. S. K. z K. S. M. Ż.“ i 2) P. Sekr. Ludwika Kownacka pt.: „Zastępy i sekcje jako metody pracy organizacyjnej“.

4) *Sekcja K. S. M. M. i K. S. M. Ż.* Referat o sprawach organizazacyjnych wygłosił P. Stanisław Sedlaczek z Poznania.

Nabożeństwem w kościele św. Anny zakończono Zjazd i kurs A. K.

Katolickie Stowarzyszenie Mężów

LWÓW, ul. Łozińskiego 6, I p. ~ Telef. 297-55 ~ PKO nr. 506.347.

Sprawozdanie
Katolickiego Stowarzyszenia Mężów we Lwowie
za rok 1936.

Asystent Kościelny: Ks. Dr Franciszek Janicki

Skład Zarządu:

Prezes: Józef Zawistowski
W.-Prezes: Jan Tadeusz Nowakowski
Sekretarz generalny: Ks. Kazimierz Gumol
Inni Członkowie: Dr Stanisław Grabski — Lwów
Jan Króliński — Lwów
Leon Kucharski — Lwów
Stanisław Langie — Lwów
Jan Popowicz — Lwów
Edward Roliński — Lwów
Dr Józef Schmidt — Lwów
Piotr Trojnar — Lwów
Edmund Unolt — Lwów
Franciszek Walczak — Lwów
Zygmunt Nagaj — Brody
Franciszek Porankiewicz — Chodorów
Kazimierz Miączyński — Gródek Jagiell.
Karol Sobota — Kołomyja
Jan Majkiewicz — Łoszniów
Dr Julian Pistol — Przemyślany
Alfred Allenbacher — Rawa Ruska.
Kazimierz Firganek — Stanisławów
Michał Susz — Stare Sioło
Edward Lewek — Złoczów
Komisja Rewizyjna: Karol Leszczyński
E. Kwiatkowski.

I. Działalność wewnętrzna Zarządu.

Zebrań pełnego Zarządu w roku sprawozdawczym było 4. Zebrania Zarządu odbywały się raz na kwartał. Zebrań Komitetu Wykonawczego było 12, odbywały się one zasadniczo raz w mies.

Frekwencja na posiedzeniach Zarządu była zadowalniająca. Zarząd załatwiał wszystkie ważniejsze sprawy, mniej ważne sprawy załatwiał Komitet Wykonawczy. Biuro K. S. Mężów mieściło się do lipca 1936 r. w Domu Akcji Katolickiej, przy ul. Fredry 3, gdzie zajmowaliśmy dwie ubikacje, z tych jedną wspólnie z Instytutem, natomiast od lipca z. r. otrzymaliśmy bardzo ładne pomieszczenie przy ul. Łozińskiego 6, składające się z trzech pokoi i przedpokoju. Po otrzymaniu nowego pomieszczenia sprawność i urzędowanie

Zarządu i biura bardzo znacznie poprawiły się. W biurze Stow. pracuje 6 osób, w tym jedna w charakterze jedynej siły pomocniczej.

II. Działalność zewnętrzna Zarządu.

Zjazd Delegowanych odbył się w roku sprawozdawczym w dn. 19 września z. r. Połączony on był z uroczystością obchodu jubileuszu JE. Ks. Arcybiskupa, która odbyła się w dniu 20 września z. r. W Zjeździe Delegowanych wzięło udział 198 uczestników, reprezentujących 120 Oddziałów. Zjazd Delegowanych stwierdził znaczną żywotność Stowarzyszenia. Objawiła się ona w znacznej liczbie uczestników zjazdu, jak nie mniej również i w ożywionej dyskusji i zainteresowaniu sprawami stowarzyszenia. Zarząd zorganizował w tym roku 7 kursów organizacyjnych dla Kierownictw 120 Oddziałów. Wzięło w nich udział 92 uczestników, z wielką korzyścią dla organizacji.

Mimo bardzo ciężkie położenie materialne i znaczne koszty wyjazdów, które pokrywa wyłącznie Zarząd ze swych tak bardzo ograniczonych i szczupłych dochodów, przeprowadził Zarząd w tym roku wizytację 82 Oddziałów, to jest połowy wszystkich Oddziałów. Wizytację przeprowadzali prezes p. J. Zawistowski, sekretarz generalny Ks. K. Gumol, zastępca sekretarza generalnego p. Insp. Trojnar. Kontakt z Oddziałami utrzymywał Zarząd przez Zjazd Delegowanych, kursy, wizytacje i okólniki, które w roku sprawozdawczym wydawał Zarząd każdego miesiąca, aż do „października. Od tego czasu z powodu wielkich kosztów połączonych z odbijaniem i wysyłką okólników, wydaje się okólnik raz na kwartał.

W okólnikach tych umieszczano program pracy i zajęć na każdy miesiąc dla Kierownictw i zebrań ogólnych, zawiadamiano w nich o wszystkich wydarzeniach i zmianach, jakie zaszły w Stowarzyszeniu.

Okręgów posiada Stowarzyszenie tylko 1 we Lwowie dla 14 miejscowych Oddziałów. W innych miejscowościach nie ma warunków na utworzenie Okręgów.

Zarząd współpracuje chętnie z innymi organizacjami i Stowarzyszeniami A. K. w ten sposób, że bierze udział w urządzanych kursach i manifestacjach przez A. I. A. K., oraz Stowarzyszenia. W roku sprawozdawczym wzięło nasze Stowarzyszenie po raz pierwszy udział w uroczystej procesji w dniu Najśw. Serca Jezusowego we Lwowie. W uroczystości tej wzięło udział około 100 członków K. S. M. ze sztandarem. Współpraca z Katol. Stow. Młodz. Męskiej polegała na uzgadnianiu prac organizacyjnych w terenie, oraz na tym, że od wszystkich Oddziałów wymaga się współpracy z tym Stowarzyszeniem i udzielania im przez Oddziały moralnej i materialnej pomocy. Do Oddziału K. S. M. przeszło w roku sprawozdawczym 26 członków K. S. M. M.

III. Program pracy Stowarzyszenia.

Praca naszego Stowarzyszenia odbywała się na podstawie uchwalonego przez Zjazd Delegowanych programu pracy, który rozesłano poszczególnym Oddziałom, celem ułożenia szczegółowego programu pracy dla danej miejscowości. Zgodnie z tym programem odbywały się na terenie naszej Archidiecezji wspólne Komunie św., uroczystości, rekolekcje otwarte i zamknięte, manifestacyjne zgromadzenia itp. We Lwowie urządzono dla Mężów we wielkim poście rekolekcje zamknięte w Domu Rekolekcyjnym OO. Jezuitów. Wzięło w nich udział 28 uczestników, w tym połowa z poza Lwowa. We większych Oddziałach odbywały się kwadranse ewangeliczne i religijne, na których zaznajamiano się z Pismem św., i katechizmem.

Trzeba stwierdzić, że poszczególne Oddziały odczuwają i rozumieją coraz bardziej potrzebę planowego i celowego programu pracy ułożonego na cały rok. Oby zrozumienie to stawało się coraz powszedniejsze i coraz szersze zataczało kręgi.

IV. Praca w Oddziałach.

Mamy teraz omówić dział stanowczo najważniejszy, bo pracę naszego Stowarzyszenia na terenie całej Archidiecezji.

W dniu 31 grudnia 1936 Stowarzyszenie nasze liczyło 167 Oddziałów, z tego wiejskich 107, a miejskich 60. W roku sprawozdawczym powstało zatem 65 Oddziałów. 70 Oddziałów posiada zastępy, których razem jest 15. Zastępy te pracują na podstawie normalnego regulaminu, który rozesłano wszystkim Oddziałom. Wszystkich członków na terenie całej Archidiecezji mieliśmy w dniu 31 grudnia 1936 — 5.627, w tym było rolników 3.200, rzemieślników, robotników itp., 600, urzędników, nauczycieli i innych zawodów inteligenckich 1.757, bezrobotnych 70. Podajemy jedną ciekawą datę: Oto w tej liczbie było 512 emerytów; nie jesteśmy więc stowarzyszeniem emerytów, jak niektóre złośliwe jednostki twierdzą, gdyż mamy zaledwie 9% członków emerytów.

Przeciętnie liczył każdy Oddział 33 członków. Sprawa z własnymi lokalami przedstawia się nie nadzwyczajnie, gdyż zaledwie 30 Oddziałów ma własne lokale w Domach Parafialnych, inne mieszczą się w budynkach T. S. L., Sokołach, szkołach, plebaniach itp. Trzeba stwierdzić, że brak własnych pomieszczeń w bardzo wysokim stopniu utrudnia pracę K. S. M.

Wszystkie Oddziały odbywają zasadniczo 2 posiedzenia na miesiąc, to jest jedno posiedzenie Kierownictwa, drugie zaś zebranie ogólne czyli plenarne. Zwracamy uwagę, co tylokrotnie przypominaliśmy w naszych okólnikach, że zawsze powinno odbywać się najpierw posiedzenie Kierownictwa, następnie posiedzenie plenarne. Kierownictwo bowiem musi przygotować posiedzenie ogólne, przez omówienie i wyjaśnienie pewnych spraw. Tylko z przygotowanymi sprawami należy przychodzić na zebranie ogólne.

W roku sprawozdawczym odbyły wszystkie Oddziały 1412 posiedzeń Kierownictwa i 1486 zebrań ogólnych. Poza zebraniami ogólnymi oraz Walnymi Zebraniami, które się odbywały w miesiącach styczniu i lutym w większości Oddziałów, innych zebrań przeważnie nie było. Na zebraniach załatwiano wszystkie ważniejsze sprawy.

Zebrania ogólne odbywały Oddziały przeważnie raz w miesiącu. Było zaledwie 6 takich Oddziałów, które odbywały zebrania częściej niż raz na miesiąc. Zebrania ogólne odbywały się przeważnie w niedziele, a to Oddziałów takich było 87%, natomiast zaledwie 13% Oddziałów odbywało swe zebrania w dni powszednie. Można zresztą stwierdzić jedną zasadę. Oto w Oddziałach wiejskich zasadniczo posiedzenia odbywają się w niedziele, w Oddziałach miejskich zaś w dni powszednie. Sekcje są tylko we wielkich i dobrze zorganizowanych Oddziałach wiejskich. 15 Oddziałów posiadało 32 Sekcje. Były to Sekcje charytatywne, opieki nad młodzieżą i czytelniane. Przepisową księgowość posiada tylko 126 Oddziałów. Organ związkowy prenumeruje 114 Oddziałów, organ archidiecezjalny A. K. mniej więcej tyle Oddziałów.

Składkę członkowską za rok 1936 zapłaciło 40% członków, 60% zaś członków nie płaciło należnych składek, mimo że są stosunkowo bardzo niskie. Z 80 nadesłanych sprawozdań wynika, że składkę miesięczną po 50 groszy płacą członkowie tylko w jednym Oddziale.

Składkę mies. po 30 gr płacą członkowie w czterech Oddziałach, po 25 gr w 7, po 20 gr w 9, po 15 gr w 3, po 10 gr w 36, po 5 gr w 15, w dowolnej zaś wysokości w 2 Oddziałach, nic nie płacą w 2 Oddziałach. Składka przeciętna wynosi miesięcznie 13 gr.

Tak przedstawia się sprawa płacenia składek w tych 80 Oddziałach, które sprawozdania nadesłały. Można całkiem słusznie twierdzić, że sprawa płacenia składek w tych 87 Oddziałach, które sprawozdań nie nadesłały, przedstawia się o wiele gorzej, jeśli wprost nie beznadziejnie. Sprawa ta wiąże się oczywiście ze sprawą płacenia składek przez Oddziały na rzecz Zarządu Stowarzyszenia. Omówiona ona zostanie szczegółowo przy sprawozdaniu finansowym naszego Stowarzyszenia.

Razem ze sprawozdaniem żądaliśmy od Oddziałów również nadesłania do zatwierdzenia preliminarza na rok 1937. Otóż preliminarz nadesłały tylko bardzo nieliczne Oddziały, ale i te nadesłane preliminarze były układane przeważnie na „kolanie", a więc zrobione, bo tak wymagał nasz okólnik. Otóż stwierdzamy, że każdy Oddział winien prowadzić planową gospodarkę finansową i dlatego musi mieć ułożony preliminarz. A ponieważ jest on w dochodach bardzo szczupły, dlatego musi być tym bardziej przemyślany i celowy. Składka Oddziałów na rzecz Stowarzyszenia została zryczałtowana i podwyższona, — wynosi obecnie 2, 5, 8 zł kwartalnie.

V. Finanse Stowarzyszenia.

Stowarzyszenie czerpie swe fundusze ze składek Oddziałów, które wynoszą 12% ogólnych dochodów oraz subwencyj osób duchownych i świeckich, z dni ofiary i urządzanych imprez. Roczny budżet Stowarzyszenia wynosi 7.950 zł.

Sekretarz generalny: V-Prezes:
Ks. Kazimierz Gumol. *Jan Tadeusz Nowakowski.*

Uwagi i dezyderaty pod adresem Oddziałów.

1. Musimy podkreślić, co już niejednokrotnie czyniliśmy w okólnikach i organie Archidiecezjalnej Akcji Katolickiej, że Oddziały nasze mogą jedynie dawać inicjatywę dla działalności ekonomiczno-gospodarczej katolików, same zaś nie mogą dawać firmy stowarzyszeniowej tego rodzaju akcji.

2. Ponieważ obowiązkowość i solidarność są naczelnymi cnotami w życiu naszej organizacji, przeto upraszamy na przyszłość, wszystkie Oddziały naszego Stowarzyszenia o przestrzeganie i intensywniejsze praktykowanie tych cnót organizacyjnych. Przede wszystkim chodzi tutaj o sprawozdania roczne i sprawę płacenia składek do centrali. W roku sprawozdawczym po dwukrotnym przesunięciu terminu z 31 stycznia na 30 marca zaledwie 102 Oddziały nadesłały sprawozdanie. Nie trzeba chyba tłumaczyć, że tego rodzaju opaźnianie wywiązywania się ze swych obowiązków jedynie utrudnia Zarządowi we Lwowie wszelkiego rodzaju pracę.

Podamy przykład: Stowarzyszenie we Lwowie miało do 30 marca nadesłać sprawozdanie do Warszawy; oczywiście, że wykonać tego nie mogliśmy, gdyż Oddziały nie nadesłały nam sprawozdań. To samo dotyczy nadsyłania składek czy też innych wymaganych przez Zarząd od Oddziałów pism i sprawozdań. Rozumiemy, że organizacja nasza jest młoda, że często brak w Oddziałach ludzi, którzy mogą poświęcić czas wyłącznie dla pracy katolickiej, nie mniej jednak świadomi, że Akcja Katolicka w myśl słów Ojca św. Piusa XI jest „acies bene ordinata", musimy na przyszłość dołożyć wszelkich starań, by tego rodzaju niedomagania na przyszłość się nie powtarzały.

Następna sprawa, którą chcemy położyć na sercu Oddziałom, jest czas a raczej dzień urządzania zebrań plenarnych i Kierownictwa. Prawie 70% Oddziałów urządza zebrania w niedziele i święta. Rozumiemy, że na wsi zwłaszcza w okresie wielkich prac rolnych nie mają wiele czasu a często dzień zdaje się być za krótki, musimy jednak pamiętać, że dla Ks. Asystenta niedziela, zwłaszcza w naszych warunkach, nie jest dniem wypoczynku, lecz najcięższej pracy. Z tego powodu

muszą Oddziały pomyśleć o tym, by zebrania mogły się odbywać w dni powszednie. Inaczej życie organizacyjne nie rozwinie się.

3. Następną bolączką organizacyjną jest płacenie składek w Oddziałach. Tego rodzaju praktyka nie może nadal istnieć, gdyż jest ona sprzeczna z duchem Akcji Katolickiej. Katolik świadomy swych celów ostatecznych musi pamiętać, że na potrzeby materialne Kościoła jest obowiązany w sumieniu łożyć choćby z najskromniejszych swych funduszów. Ten sam obowiązek ciąży również na Oddziałach jako całości w stosunku do centrali we Lwowie, która nie jest jakimś niepotrzebnym dodatkiem, lecz organiczną cząstką Akcji Katolickiej, bez której Oddziały nie mogą istnieć.

4. W końcu zwracamy uwagę na instrukcję oraz regulamin przyjmowania na członków. Z doświadczenia wiemy, że wiele Oddziałów nie przestrzega w tym względzie statutu i regulaminu i bardzo pochopnie przyjmuje nowych członków, przekreślając w ten sposób intencję Kościoła oraz narażając organizację na niepotrzebne wstrząsy. Musimy pamiętać, że Akcja Katolicka nie może mieć na względzie przede wszystkim liczby członków, lecz jakość członków. Nie możemy jak powiedział Ojciec św. gardzić ilością, lecz musimy pamiętać o jakości. Ta zasada winna przeświecać Oddziałom w realizowaniu statutu i regulaminu o przyjmowaniu członków.

Oto najważniejsze żądania, które nasunęły się nam na podstawie przeczytanych sprawozdań i odbytych lustracyj Oddziałów. Zastrzegamy się jednak, że kierowało nami jedynie dobro naszej organizacji, że wysyłając tego rodzaju żądania, nie mieliśmy zamiaru nikomu dokuczyć ani wytknąć jego błędów. Spodziewamy się, że dla dobra sprawy Bożej oraz pomyślnego rozwoju naszej organizacji postarają się Oddziały w przyszłym roku dostosować się do naszych postulatów i że w ten sposób wkrótce już znikną tego rodzaju niedomagania w życiu naszej organizacji.

Katolickie Stowarzyszenie Mężów we Lwowie, może mimo wszystkie wyżej przytoczone braki poszczycić się bardzo pomyślnymi rezultatami swej pracy. Organizacja nasza bowiem jest jeszcze zbyt młodą w stosunku do innych tego rodzaju organizacyj, nie mniej jednak możemy powiedzieć sobie śmiało, żeśmy zrobili więcej w tym roku, aniżeli zrobić mogliśmy. Niech ten fakt będzie dla nas bodźcem do dalszej zbożnej, intensywnej pracy. Przeświadczenie zaś, iż ulepszając naszą organizację przyczyniamy się do rozwoju Królestwa Jezusa Chrystusa na ziemi oraz że sprawiamy największą radość Sercu Jezusowemu, niech będzie dla nas najwyższą nagrodą na tej ziemi za ofiary i trudy, jakie w tej pracy ponosić będziemy.

Katolickie Stowarzyszenie Kobiet

LWÓW, ul. Fredry 3, I p. ~ Telef. 251-66 ~ PKO nr. 505-572

W dniach 22 i 23 września br. odbył się we Lwowie kurs Akcji Katolickiej zorganizowany przez Instytut dla Zarządów P. A. K. oraz Prezesów i Prezesek Oddziałów Stowarzyszenia. Poza zebraniami plenarnymi odbywały się zebrania sekcyjne. Program sekcji kobiecej uwzględnił poza innymi referat na temat: „Stosunek świeckich do duchowieństwa w organizacjach Akcji Katolickiej".

Ponieważ niektóre uczestniczki kursu prosiły o nadesłanie tego referatu, zamieszczamy na łamach Głosu A. K. najważniejsze jego myśli, sądząc, że tym samym zadość uczynimy ich życzeniu a skorzystają z tego i inne Kierownictwa, ponieważ w myśl naszych wskazań wszystkie powinny abonować „Głos Akcji Katolickiej".

Dowodem jak bardzo ważne dla życia i rozwoju naszych organizacji są sprawy objęte tym tematem, to fakt, że nie myśmy go obrały, ale zalecony był przez nasze władze duchowne tak dla sekcji kobiecej jak męskiej a także dla sekcji Księży Asystentów. Temat nie łatwy, bo mówiący o ułożeniu stosunku między ludźmi, o harmonijnej współpracy tam, gdzie mimo dobrej woli mogą obustronnie zachodzić niezrozumienia zasadniczej idei Akcji Katolickiej, nieporozumienia i błędy. Wystrzegajmy się jednak przede wszystkim jednego bardzo poważnego błędu, który można popełnić przy rozważaniu tego tematu: mamy mówić o stosunku świeckich do duchowieństwa a nie odwrotnie. Niewątpliwie, przyglądając się naszej pracy, będziemy musiały stwierdzić, że nie jedna trudność nie jest wynikiem naszej winy, boć przecież ułomnymi ludźmi jesteśmy, wszyscy tak my świeccy jak i kapłani, ale naszym obowiązkiem jest zdać sobie sprawę z tego, jaki ma być nasz stosunek do duchowieństwa w ramach Akcji Katolickiej, a nie jakimi mają być Księża Asystenci.

Odpowiedź na pytanie, jaki ma być nasz stosunek, daje właściwie określenie, czym są organizacje Akcji Katolickiej i w nich pracujący członkowie.

W tak bardzo treściwej, przystępnej i praktycznej broszurze Ks. Bp. Adamskiego pt.: „Podstawy pracy stowarzyszeń A. K." (str. 21), czytamy: *„Akcja Katolicka nie jest dowolną organizacją katolików, stojącą obok Kościoła, lecz częścią organiczną Kościoła samego. Stowarzyszenia A. K. i ich członkowie są u r z ę d n i k a m i K o ś c i o ł a, otrzymują od Kościoła mandat, misję kanoniczną, urzędowe upoważnienie do pracy apostolskiej*

indywidualnej i zbiorowej imieniem Kościoła". Cytat wyjęty z broszury Ks. Biskupa Adamskiego czyż różni się w czym kolwiek od słów Ojca św. mówiącego, że Akcja Katolicka to udział świeckich w hierarchicznym apostolstwie Kościoła. Myśmy już tyle razy, może ktoś powie, że aż do znudzenia, słyszały to określenie, ale zastanówmy się tak każda zosobna jak i wszystkie razem, czyśmy doprawdy starały się poważnie zgłębić treść tego określenia. A jednak nie z czego innego, tylko właśnie ze zrozumienia tego określenia wynika ukochanie idei Akcji Katolickiej, zrozumienie naszej pracy, naszego celu, naszych zadań, wreszcie i to o czym teraz mówimy, to znaczy zrozumienia naszego stosunku do duchowieństwa.

Działalność Kościoła, jak mówi Ks. Bp. Adamski dokonuje się w trzech głównych kierunkach: *a)* kapłaństwo w ścisłym znaczeniu, do którego uzdalniają wyłącznie święcenia kapłańskie, *b)* rządy Kościoła, które sprawują Papież i Biskupi, a w poszczególnych parafiach na szczególne zlecenie Biskupa Księża Proboszczowie, *c)* apostolstwo w ściślejszym tego słowa znaczeniu tzn. głoszenie nauki Chrystusowej, szerzenie jej, stosowanie w życiu itd.

Ojciec św. wezwał nas do współpracy z Kościołem tylko i jedynie w tym trzecim dziale Jego pracy tj. w apostolstwie nauczania itd.

W naszym stosunku do duchowieństwa musimy stale o tym pamiętać. Nie mamy nigdy wątpliwości odnośnie do pierwszej grupy działalności Kościoła, bo brak nam uzdalniających do niej święceń kapłańskich, ale jak jest z drugim działem? Wspominam o tym zupełnie ogólnikowo, ale podkreślam z całym naciskiem, że współpraca świeckich z duchowieństwem, to nie jest i nigdy nie będzie rządzenie się świeckich w Kościele. Zastanówmy się nad tym, czy czasem trudność ułożenia stosunków świeckich do duchowieństwa względnie mówiąc jasno członkiń Oddziału do Księdza Asystenta Kościelnego tj. do Ks. Proboszcza, niema tu swego źródła. Brak miejsca na przykłady, ale życie codzienne dostarczyłoby ich dosyć.

W przytoczonym cytacie Ks. Bp. Adamskiego użyty był zwrot, że jesteśmy „urzędnikami Kościoła". Cóż to za bogactwo treści w tych dwóch słowach, które dla referatu dostarczyły cały ogrom materiału. Podkreślić należy zarazem, sprawę najważniejszą. Urzędnik może mieć stanowisko jak najbardziej samodzielne, władzę dużą, na swoim odcinku pracy on może być w pewnej mierze jak się to mówi panem życia i śmierci swoich podwładnych, ale nie działa wedle swego „widzi mi się" — on jest wykonawcą szeroko zakrojonego planu opracowanego przez tych, którzy rządzą Państwem. My jesteśmy urzędnikami Kościoła. W ramach organizacji mamy pełną autonomię — ale

plan działalności A. K. w Polsce a zatym i naszego Związku nakreśla Episkopat, w diecezji Ks. Biskup, a z Jego zlecenia w parafii Ks. Proboszcz.

Czy wobec tego trzeba jeszcze rozwijać myśl o konieczności posłuszeństwa? W dziedzinie posłuszeństwa dobrze i roztropnie zrozumianego, wszelkie wypaczenia obustronne to klęska dla naszej działalności. Jak ta sprawa ma w życiu praktycznym wyglądać określa nasz statut oraz instrukcja dla Księży Asystentów. Nie przeczę, że mogą być nieraz w tej dziedzinie duże trudności, bo władza organizacyjna (np. przyjmowanie czy wykluczanie członkiń) jest w ręku osób świeckich, ale umiłowanie idei zasadniczej ułatwi wyrównanie tych trudności. Plan ogólnej działalności naszej określony przez władze duchowne, nie pozbawia nas własnej, byle z tą władzą uzgodnionej, inicjatywy. Tu miejsce na uwagę dla Kierownictw, by całego nawału pracy organizacyjnej nie składały na barki Księdza Asystenta. Oczywiście, że dzisiaj jeszcze, gdy prawie większość Oddziałów to osoby przygotowujące się dopiero do pracy apostolskiej, musi się wzywać pomocy Księdza Asystenta, który z urzędu swojego ma czuwać nad czystością nauki Chrystusowej i pomóc przyszłym apostołom w ich kształceniu.

Ileż to jednak spraw możemy i musimy załatwiać same! Z posłuszeństwem łączy się uszanowanie, które nie będzie trudne, jeżeli potrafimy zawsze i mimo wszystko widzieć w kapłanie nie jego ludzkie zalety czy wady, ale blask dostojeństwa Sakramentu.

W szkicowym ujęciu kilku myśli nie sposób kusić się o wyczerpanie tematu omówionego w dłuższym referacie. Zakończyć jednak pragnę tak jak i referat kończyłam wezwaniem, byśmy we wszelkie nasze rozważania wkładały jak najwięcej miłości i pamięci, że Kościół wezwał nas do współpracy z duchowieństwem dla ugruntowania i budowania królestwa Chrystusowego na ziemi i by jak najprędzej była „jedna owczarnia i jeden pasterz“.

Maria Jordan Stojowska.

Kronika.

Lwów, par. św. Mikołaja. Oddział nasz w tej parafii zajął się sprawą opieki nad służbą domową. Urządza więc dla dziewcząt zajętych w służbie domowej specjalne zebrania z referatami i dyskusją. Poza tym stara się o wyszukiwanie bezrobotnym dziewczętom odpowiedniej służby a w końcu zorganizował Oddział narazie skromne ale własne schronisko, w którym pomieszczenie znaleźć mogą poszukujące pracy dziewczęta.

Sokal. Oddział KSK sprawił sztandar. Na sztandarze umieszczono wizerunek (malowany) cudownego obrazu M. Boskiej z kościoła paraf. w Sokalu.

Z dnia Ofiary.

Zaczynają już napływać do nas wiadomości z Oddziałów o sposobie przeprowadzenia przez nie Dnia Ofiary. I tak Oddział par. św. M. Magdaleny (Lwów) zorganizował uroczystą Mszę św. dnia 1. X., zaś po południu odbyło się zebranie z referatem Ks. Asystenta, w czasie którego członkinie składały dobrowolną ofiarę na rzecz KSK. — Oddział par. św. Marcina we Lwowie urządził przedstawienie, w którym udział wzięły same członkinie Oddziału. Kilka Oddziałów zorganizowało zbiórkę pieniężną pod kościołem.

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męsk.
LWÓW, ul. Fredry 3, parter.

Na święto naszego Patrona św. Stanisława Kostki.

„O, Stanisławie Święty z Kostków rodu,
Swą żarliwością przejmij nas za młodu
Czy gwałt się zjawi, czyli też pokusa,
Ty broń nas w imię Marii i Jezusa,
Byśmy, wpatrzeni w Ciebie każdej chwili,
Ojczyźnie lepszą przyszłość wywalczyli".
(St. Rossowski).

Postać naszego Patrona św. Stanisława Kostki zawsze żywiej staje nam przed oczyma w dniu Jego święta. Wtedy głębiej zastanawiamy się nad Jego życiem i czynami, nad Jego walką z samym sobą i otoczeniem, nad Jego cierpieniami i zwycięstwami.

Rozpatrując Jego życie, przypatrując się Jego duszy i sercu, zagłębiając się w Jego wyniki pracy dumni jesteśmy, że mamy tak doskonały wzór do naśladowania.

Czyste serce, silna wola panująca nad ciałem, posłuszeństwo, ukochanie pracy, wytrwałość, skromność — to cechy naszego Świętego Młodzieniaszka. A jakże On brzydził się nawet grzechami małymi, powszednimi — dobrze wiemy z Jego życia. Nade wszystko ukochał Boga, na orędowniczkę swoją uprosił Matkę Bożą. Siły w swoim życiu czerpał z krynicy najobfitszej w łaski — u Stołu Pańskiego.

Polska młodzież katolicka ma wspaniały wzór do naśladowania. A wzoru takiego, szczególnie w dzisiejszych czasach ona potrzebuje. Zgorszenie z wielu stron zastawia swe ponętne sieci na czystą duszę i serce młodego człowieka. Piosnka, taniec nieprzyzwoity, brzydkie żarty, zła książka, kino i wiele innych złych czynników stara się o wtargnięcie do życia młodzieńca. Źli i przewrotni ludzie niszczą dobre obyczaje, życie rodzinne, paczą charaktery, starają się wszelkimi siłami wyrwać z duszy człowieka wiarę, uczciwość, czystość. Miast miłości barbarzyństwo i nienawiść stara się o panowanie wśród ludzi.

Zasady ewangelii Chrystusa z życia publicznego, społecznego i gospodarczego usunięto, dając na to miejsce różne systemy, jak kapitalizm, komunizm, socjalizm, które zamiast wyswobodzenia ludzkości dały jej wyzysk, niewolę, niepokój i poniżenie godności człowieka.

„Siew zła, nim wyda swe zatrute plony", musi być całkowicie z życia młodzieży usunięty. Pomocą naszą w tej ciężkiej walce, o zdrowe młode pokolenie, o lepsze jutro Polski w której zasady Chrystusa będą królowały — jest nasz Patron św. Stanisław Kostka. Naśladując Jego życie staniemy się pokoleniem silnym, prawdziwą czołową kolumną Kościoła i Polski.

—.—

Kierownictwa Oddziałów winny uroczystość naszego Patrona wykorzystać dla pogłębienia życia wewnętrznego (religijnego), ideowego i organizacyjnego Oddziału, oraz dla propagandy naszej organizacji wśród młodzieży.

Uroczystości związane z świętym Stanisławem powinny być poprzedzone nowenną lub triduum i wspólną spowiedzią.

Zorganizowanie obchodów ku czci św. Stanisława jest obowiązkiem organizacyjnym. Materiały, jak deklamacje, sztuczki, nalepki itp. są do nabycia w naszej Składnicy. Bliższe szczegóły odnoszące się do organizowania obchodów zostaną podane w Okólniku KSMM, 6.

Nowe hasło Episkopatu.

Od obecnego święta Chrystusa Króla będzie nas obowiązywało nowe hasło Akcji Katolickiej, wskazane przez Najdostojniejszy Episkopat, mianowicie: „Katolickie zasady społeczne podstawą socjalnej przebudowy świata". Wszystkie Oddziały są obowiązane uwzględnić to hasło w swoich programach pracy. Omawianie aktualnych zagadnień społecznych i wprowadzanie katolickich zasad do życia społecznego — to nasze najważniejsze zadanie na najbliższy okres pracy.

Realizacja hasła tegorocznego jest trudniejsza niż haseł poprzednich. Tu już nie chodzi o to, by Chrystusa wprowadzić do małej społeczności rodzinnej, by panował w wychowaniu, chodzi o wprowadzenie Chrystusa w ten tragicznie pogmatwany splot zagadnień społecznych i gospodarczych, by przy Jego pomocy rozciąć węzeł, nad którym wszyscy się głowią.

By dobrze wywiązać się z włożonego na nas obowiązku musimy sami poznać dobrze katolickie zasady społeczne. Poznane zasady szerzyć będziemy na każdym kroku, przy każdej okazji, a w miarę możności podejmiemy się czynów, które realizację tych zasad mogłyby przybliżyć.

Pomoce do przeprowadzenia naszych zamierzeń znajdziemy w naszych wydawnictwach i pismach organizacyjnych.

1) „Żywe Słowo" nr 69: *E. Potworowski* — Młodzież

wobec zagadnień współczesnych. Zeszyt ten powinien być punktem wyjścia referatów i pogadanek, odnoszących się do zagadnień społecznych.

2) *K. J.* — Społeczne zasady ewangelii. Praca nad poznawaniem zagadnień społecznych chwili dzisiejszej i możliwościami ich rozwiązania musi się opierać o naukę Chrystusa. Książka „Społeczne zasady Ewangelii" przedstawia tę naukę w sposób prosty, dla wszystkich zrozumiały, a podzielenie treści na cały szereg krótkich, przejrzyście ujętych tematów umożliwia wykorzystanie jej bezpośrednio do przygotowania pogadanek lub do czytania zespołowego.

3) *Stefan Turnau* — „Ku lepszej przyszłości". Książka ta w 18 rozdziałach omawia najbardziej zasadnicze zagadnienia związane z kwestią społeczną, opierając się na nauce Kościoła, zwłaszcza na encyklice „Quadragesimo Anno". Wykorzystanie tej książki ułatwią wskazówki oraz pytania, zawarte w odnoszącym się do niej artykule w „Kierowniku".

4) *Ks. Wł. Lesiak* — Droga na szczyty (12 kwadransów ewangelicznych).
— Wielkie żniwo (12 pogadanek ewang.)
— Patrz i czyń (12 pogad. ankietowych).
— Młodzież a sprawa społeczna (16 pog. ank.).

Książki te znakomicie ułatwią przeprowadzenie programu w zakresie katolickich zagadnień społecznych, w sposób właściwy zarówno pod względem treści, jak i metody.

„Kierownik" poda szczegółowy plan wykorzystania zawartego w nich materiału, w formie programu dla kółek wychowawczych, który może być wykorzystany także w pracy zastępów.

Powyższe wydawnictwa, które uzupełniać będą artykuły w czasopismach organizacyjnych, umożliwią przeprowadzenie wyszkolenia w zakresie kwestii społecznej.

Kierownictwa powinny postarać się o nabycie wymienionych książek, a te Oddziały, które nie prenumerują pisma organizacyjnych, winny uczynić to natychmiast.

Książki są do nabycia w Składnicy KSMM.

II-gi kurs miesięczny KSMM we Lwowie.

Drugi kurs miesięczny KSMM odbędzie się w czasie od 21 listopada do 21 grudnia. Kurs jest przeznaczony dla Kierownictw Oddziałów KSMM. Program kursu obejmuje następujące działy: *a)* życie religijne, *b)* organizacja i ideologia KSMM, *c)* metodyka pracy w Oddziałach KSMM, *d)* wychowanie fizyczne, *e)* wywychowanie zawodowe, *f)* Polska współczesna, *g)* teatr amatorski, *h)* czytelnictwo. Wycieczki do muzeów i po zabytkach Lwowa uzupełnią program. Warunki przyjęcia: ukończona szkoła powszechna, skończonych 17 lat, a nie przekroczonych 25

(pierwszeństwo mają druhowie po wojsku), dobry stan zdrowia. Zgłoszenia zaopiniowane przez Księdza Asystenta i Kierownictwo należy nadsyłać do dnia 1 listopada 1937. Ilość miejsc jest ograniczona. Opłata za utrzymanie na kursie wynosi 30 zł.

Kierownictwa Oddziałów na ten kurs winny wysłać najlepszych swoich członków.

Nowe Oddziały.

Do pracy apostolskiej w szeregach naszej organizacji stanęła młodzież w miejscowościach: 1. Chołojów, 2. Petlikowce, 3. Meducha, 4. Nadwórna, 5. Jezierzany k. Borszczowa, 6. Kukizów, 7. Żuków. — Oddziały przyjmujemy do KSMM a Kierownictwom życzymy owocnej pracy.

Wizytacje.

W ostatnich miesiącach zostały przeprowadzone wizytacje następujących Oddziałów:

Dh. Prezes K. Dzierżanowski z Sekretarzem gen. przeprowadzili wspólnie wizytację Oddziału H. Sienkiewicza i św. Stanisława Kostki we Lwowie.

Następnie Dh Prezes zwizytował Oddziały: Maksymówka, Kaczanówka, Skałat i Hałuszczyńce.

Sekretarz generalny: Klęparów, Lwów im. Mickiewicza, Sygniówka, Sokolniki, Winniki, Jaryczów, Barszczowice, Podkamień i Słobódka dżuryńska.

Obecnie są przewidziane wizytacje Oddziałów dekanatu bełzkiego i kołomyjskiego. Bliższe szczegóły w okólniku KSMM.

Podziękowanie.

Zarząd KSMM składa podziękowanie za zorganizowanie Zlotu Oddziałów lwowskich i podlwowskich w Winnikach — Kierownictwu Okręgu, Ks. Asystentowi Oddziału w Winnikach Piotrowi Kuprowskiemu i Kierownictwu winnickiego Oddziału. Oddziałowi św. Stanisława Kostki za produkcje muzyczne a Sokolnikom za chóralne.

Przysposobienie rolnicze.

Z danych statystycznych opracowanych przez Komitet Kultury Wsi, wynika, że organizacje nasze są największą organizacją wiejską (liczą 7.200 ogniw wiejskich) i że zajmują one w dalszym ciągu pierwsze miejsce w akcji p. r. w Polsce. — Jest to wskazówka dla Kierownictw Oddziałów wiejskich naszego Stowarzyszenia, by do tej akcji w dalszym ciągu się garnęły. Nie powinno w naszym KSMM być ani jednego Oddziału wiejskiego bez przysposobienia rolniczego.

Obecnie upłynął już termin zgłoszeń na rok 1938. Oddziały, które jeszcze zgłoszeń nie dokonały, winny zrobić to natychmiast. Bliższe wskazówki w okólniku KSMM.

Uczymy się handlu.

Oddziały św. Stanisława Kostki i na Kleparowie prowadzą spółdzielnie, Oddział w Stanisławowie założył kiosk, Oddziały w Winnikach i Horodence prowadzą sklepy z przyborami szkolnymi, druhowie w Kaczanówce prowadzą sklep Kółka rolniczego. O ich doświadczeniach i wynikach pracy w następnym „Głosie A. K." napiszemy.

RÓŻNE.

„Caritas" Archidiecezji lwowskiej.

Dziś, w czasach braku równowagi społecznej i wielkich krzywd społecznych z nim złączonych coraz więcej doniosłości nabiera sprawa miłosierdzia chrześcijańskiego.

Miłosierdzie musi naprawiać i uzupełniać to, czego sprawiedliwość dokonać nie zdoła. Miłość bliźniego to główne przykazanie dla chrześcijanina, a miłosierdzie to istotny i podstawowy objaw tej miłości.

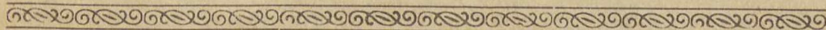
Wobec zawiłych stosunków społecznych i wobec częstego nadużywania i wykorzystywania miłosierdzia prywatnego i publicznego, coraz ważniejszym staje się racjonalne zorganizowanie działalności charytatywnej. W tym celu powstały za granicą i w innych diecezjach Polski centralne Związki i Instytuty dzieł miłosierdzia.

J. E. Najprzewielebniejszy Ks. Arcybiskup powołał z dniem 1 września br. do życia Sekretariat dla spraw dobroczynności „Caritas" archidiecezji lwowskiej i zamianował sekretarzem Ks. Tadeusza Fedorowicza. Sekretariat ten będzie centralą dla spraw miłosierdzia w naszej archidiecezji.

Głównym jego zadaniem będzie uzgadnianie działalności tak bardzo różnorodnych dzieł miłosierdzia katolickiego, usprawnianie tej działalności w dostosowaniu do coraz to nowych potrzeb społecznych i staranie o rozbudowę akcji charytatywnej.

Do Sekretariatu „Caritas" należy się zwracać po informacje i ewent. potrzebne materiały w sprawie organizowania i prowadzenia działalności charytatywnej.

Sekretariat „Caritas" mieści się w Domu Akcji Katolickiej przy ul. Fredry 3, w parterze. Godziny urzędowe 9—13.

Spis rzeczy.

Prosimy odnowić prenumeratę „Głosu Akcji Katolickiej“ na rok 1938. Należytość w kwocie 1 zł 50 gr. można wysłać bezpłatnie załączonym przekazem rozrachunkowym.

Uwaga! Do niniejszego numeru dołączamy ulotkę propagandową na święto Chrystusa Króla.

Prenumerujcie i czytajcie pisma organizacyjne Akcji Katolickiej!

Ruch Katolicki, jedyny oficjalny organ krajowej Akcji Katolickiej w Polsce. Prenumerata tego miesięcznika na cały rok 18 zł. Adres Redakcji i Administracji: Poznań, aleje Marcinkowskiego 22. — P. K. O. nr. 213-737.

Głos Akcji Katolickiej Archidiecezji Lwowskiej, oficjalny organ Arch. Instytutu Akcji Katolickiej we Lwowie. — Prenumerata roczna 1·50 zł. Adres Redakcji i Administracji: Lwów, ul. Fredry 3. — Tel. 290-26 — P. K. O. nr. 505.142.

Zjednoczenie, organ Katolickich Stowarzyszeń Kobiet w Polsce. Adres Redakcji i Administracji: Poznań, aleje Marcinkowskiego 22. — P. K. O. nr. 206.255 — Prenumerata: rocznie 6. zł., półrocznie 3. zł., kwartalnie 1·50 zł.

Na Wyżyny, organ Katolickiego Związku Mężów w Polsce, Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, ul. Nowogrodzka 49. P. K. O. nr. 15.671. — Pren. roczna 2·— zł.

Kierownik (wraz z bezpłatnymi dodatkami p. t. „Książnica społeczna" i „Scena oświatowa"), pismo dla Kierownictw Oddziałów Katol. Stow. Młodzieży Męskiej i Żeńskiej. — Prenumerata kwartalna za 1 egz. 3. zł., za każdy dalszy egz. 1·80 zł., pojedynczy numer 1·20 zł. Adres Redakcji i Administracji: Poznań, ul. Pocztowa 15. — P. K. O. nr. 202.768.

Młoda Polka, pismo dla druhen K. S. M. Ż. — Prenumerata kwartalna płatna z góry przed rozpoczęciem kwartału, wynosi za 1 — 9 egz. po 60 gr., od 10 egz. wzwyż po 45 gr. — Cena pojedynczego egzemplarza 25 gr. — Adres Redakcji i Administracji: Poznań, ul. Pocztowa 15.—P. K. O. nr. 202.768.

Przyjaciel Młodzieży, pismo dla druhów K. S. M. M. — Prenumerata j. w. (zob. „Młoda Polka")

Gazeta dla Kobiet, miesięcznik ilustrowany. Prenumerata roczna 2·— zł. — Adres Redakcji i Administracji: Poznań, al. Marcinkowskiego 1. — P. K. O. nr. 200.368.

Gazeta Niedzielna, tygodnik dla rodzin katolickich. Podaje wskazania, korespondencje i ogłoszenia Akcji Katolickiej. Prenumerata roczna 5 zł., półroczna 2·60, miesięczna 50 gr. — Nr. pojedynczy 10 gr. — Adres Redakcji i Administracji: Lwów, ul. Zygmuntowska 4. — P. K. O. nr. 500.778.

Kultura, tygodnik literacki, artystyczny i społeczny. Prenumerata miesięcznie 1·50 zł., kwartalnie 4·— zł. — Prenumeratę wpłacać na pocztowe konto rozrach. nr. 114 — Poznań 1. Adres Redakcji i Administracji: Poznań, al. Marcinkowskiego 22, IV p.

UWAGA: Czasopisma powyższe należy zamawiać i należytość wpłacać bezpośrednio w odnośnej administracji według podanych wyżej adresów numerów kont P. K. O.

Należytość pocztowa opłacona gotówką.

Adres Wydawnictwa:
„GŁOS AKCJI KATOLICKIEJ arch. lwowskiej"
LWÓW, ul. Fredry 3.

Polecamy następujące aktualne wydawnictwa:

Encyklika Leona XIII „Rerum novarum"	—·30
Encyklika Piusa XI „Divini Redemptoris"	—·30
Encyklika Piusa XI o położeniu katolików w Rzeszy Niem.	—·20
List pasterski J. E. Ks. Arcyb. Twardowskiego o komuniźmie	—·10
Orędzie Biskupów hiszpańskich do Biskupów całego świata	—·20
R. Wensierski: Dwie encykliki społeczne . . .	—·50
Zbrodnie frontu ludowego w Hiszpanii	—·30
Raj komunistyczny (przemówienia)	—·30
Papieskie encykliki społeczne (pogadanka) . . .	—·10
Jednostka a społeczeństwo (pogadanka) . . .	—·10
Nierówność a sprawiedliwość społeczna (pogadanka) .	—·10
Działalność społeczna Kościoła i Państwa (pogadanka) .	—·10
O obowiązkach pracodawcy i pracobiorców (pogadanka).	—·10
Rola Akcji Katolickiej w życiu polskiego społeczeństwa .	—·30
Władztwo Chrystusa w nowoczesnej rodzinie . . .	—·30

Ulotki antykomunistyczne (po 1 gr.):

1) Brat zabił brata
2) Czerwony car
3) Dom niewoli
4) Judaszowe podszepty
5) Krwawa próba
6) Sowiecka pańszczyzna
7) Szkoła zbrodni
8) Walka z Bogiem.

Statuty — Regulaminy — Książkowość — Wykłady — Pogadanki — Ulotki — Deklamacje — Nuty — Utwory sceniczne — Broszury propagandowe

Zamówienia wysyłać pod adresem: SKŁADNICA AKCJI KATOLICKIEJ we Lwowie, ul. Fredry 3, II. p. (Tel. 290-26. — P. K. O. 505.142 Konto Arch. Instytutu A. K.).

Drukarnia Tow. „Biblioteka Religijna", Lwów, Zygmuntowska 4.

